

COLOFON

eindredactie
Jan van Mullem
vormgeving
Birgitta Hermans en Anke Arts
advertentieverkoop
Wegener Media
Nationale Verkoop
verkoop.dagbladen@wegener.nl
reageren?
reizen@depersdienst.nl

Artikelen in deze bijlage komen tot stand onder verantwoordelijkheid van de redactie. Daarvoor werkt de redactie soms samen met reisorganisaties en verkeersbureaus. De redactie behoudt volledige zeggenschap over de redactionele inhoud.

ALTIJD ONDERWEG

Derk Bolt

Lepradorp

Elke ochtend zit ze er en steeds als ik haar zie, kan ik mijn ogen nauwelijks van haar afhouden. In het centrum van de Noord-Braziliaanse havenstad Belém begint de dag vroeg. De zon is om half zeven al behoorlijk warm en een paar uur later zal de hitte verzen-gend zijn. Het eerste wat ik doe op zo'n nieuwe dag is het hotel uitlopen naar het stalletje op het plein. De uitbaatster staat al klaar met

een enorm kapmes en koelboxen vol jonge, groene kokosnoten. Het koude sap is heerlijk en ik moet me beheersen me er geen ongeluk aan te drinken. Maar meteen de eerste dag al valt mijn oog op de bijzondere vriendin van de uitbaatster. Eerlijk gezegd: ze is afschrikwekkend, ik kan het moeilijk anders zeggen. De vrouw heeft een licht misvormd hoofd dat bedekt is met enorme wratten. Passanten lijken geen notie van haar te nemen. Maar ik doe dat wel. Wat zou deze vrouw mankeren? Waar komen die verminkingen vandaan? Uiteraard dwing ik mezelf niet te staren en groet ik haar elke ochtend nonchalant

vriendelijk. Vragen wat er loos is, durf ik niet. Dat vind ik gênant. Een paar dagen later komen we terecht in een bijzondere plaats ten noorden van Belém. Ik had nooit gedacht nog eens in iets dergelijks te belanden, maar de voorzienigheid heeft altijd verrassingen in petto. Het dorpje waar we uit de auto stappen, blijkt een oude leprakolonie. Er staan keurige huisjes. Ik zie een kerk, een voetbalveld en een cafeetje waaruit oorverdovend harde muziek klinkt. Geen spoor van lepra, hoewel? Een man wijst de weg naar de oudste inwoner van het dorp. Aan zijn hand ontbreken overduidelijk een paar vingers. Dus toch. Eerlijk gezegd dacht ik dat deze bijbelse aandoening nauwelijks meer bestond. Misschien nog diep in een onherbergzame jungle, het donkere hart van Afrika, de onbereikbare stukjes Borneo. Maar niet langs de openbare weg in toeristenland Brazilië. We komen in contact met een man die al-

Gebakken rups als amuse

Eeuwenoude bomen, enorme insecten en volgens de dorpelingen zelfs tijgers. De jungle in Noord-Laos herbergt volop geheimen voor avontuurlijke reizigers. Ik ga mee op jungle-expeditie in Nam Ha National Protected Area.

door Wilke Martens

Thirty minutes!" Keo lacht. Dertig minuten nog door dit dichtbegroeide oerwoud, dan bereiken we de plek om te kamperen. Maar zei Tanoi daarstraks niet dat het nog maar

twintig minuten was?

Ik besluit niet meer op mijn horloge te kijken en gewoon door te lopen – voor zover dat nog gaat tenminste. Mijn benen, zwaar van vermoeidheid, krijg ik nauwelijks meer opgetild. Om de haverklap struikel ik over een jonge boomstam of schaaf ik mijn arm aan een doornige tak. En de gidsen? Die lopen vrolijk verder op hun teenslip-pers en verzamelen vast bamboe om straks bedden van te maken.

Het Nam Ha National Protected Area (NPA) is een beschermd natuurgebied van ruim 2.200 vierkante kilometer groot in het noorden van Laos. Het stadje Luang Namtha, wat niet veel meer behelst dan één straat met hotels, restaurantjes en tourbureautjes, is de uitvalsbasis om dit natuurgebied te ontdekken. Dankzij het Nam Ha-ecotoerisme-project van Unesco en de Lao National Tourism Administration, steun je met een tocht door het park ook de nabijgelegen etnische minderheidsdorpen.

Eerder die ochtend. Bepakt met een backpack vol drinkwater vertrekken we naar de rand van het park. Samen met Tanoi, de Engelssprekende gids, en lokale gidsen Son en Keo gaan we een fractie van deze wildernis ontdekken. En wel 'survival style': hak je eigen pad, verzamel eten onderweg, kampeer in een ter plekke gebouwd kamp en ontsnap uit het oerwoud op een zelfgebouwd vlot.

De tuktuk stopt in een klein dorpje aan de oever van de rivier Nam Tha. Kinderen komen verbaasd hun houten huisjes uit om ons te begroeten. Vrolijk zwaaien we terug, nog onbezorgd om de zware fysieke uitdaging die ons te wachten staat. Per kajak steken we de rivier over en dan zitten we in de jungle. We beginnen op een bestaand paadje. Maar al snel verlaten we dat en gaan Son en Keo voorop om de weg te ba-

nen. Met hun vlijmscherpe machetes hakken ze lianen door en slaan ze struiken weg. Ik bedenk me dat nog geen twee dagen later er geen spoor meer van onze weg te vinden zal zijn: de jungle neemt het razendsnel weer over.

Het valt me op dat er soms omgehakte bamboestengels liggen met vierkante gaten erin. „Mensen uit de dorpen hebben hier pas gelopen, legt Tanoi uit. „Op zoek naar non mai pai, rupsen die binnenin bamboe leven. Het is een lekkernij hier.” Niet veel later zie ik Keo de struiken indruiken. Al snel komt hij terug met een stuk bamboe, vol met de rupsen. „Very tasty!”, grijnst hij.

Aan het eind van de middag bereiken we eindelijk de Nam Ha-rivier, waar we aan de oever ons kamp opzetten. Meteen spring ik het water in, heerlijk koel. Ieder-

een is opgelucht dat de zware tocht voorbij is. Na de verfrissende duik is het tijd weer aan het werk te gaan. Son maakt van bamboestengels en stevige zakken de bedden,

“ Met hun scherpe machetes hakken Son en Keo lianen door en slaan ze struiken weg

Ik vraag het aan mijn dokter. Mocht ik vreemde vlekken krijgen, dan moet ik me snel melden

les weet over het dorp. Nee, ik moet niet denken dat lepra verdwenen is. Er worden nog altijd zieken behandeld in het lokale ziekenhuisje en de meeste mensen die hier wonen, hebben ooit lepra gehad. De een wat erger dan de ander. Gelukkig is het niet besmettelijk, dus we hoeven ons geen zorgen te maken. Dit vertelt de man terwijl hij zijn hoestbui smoort in de hand die ik zojuist hartelijk heb geschud. Als we belangstellend rondkijken in het hospitaaltje begin ik het toch een beetje benauwd te krijgen. Het ziet er niet fijn

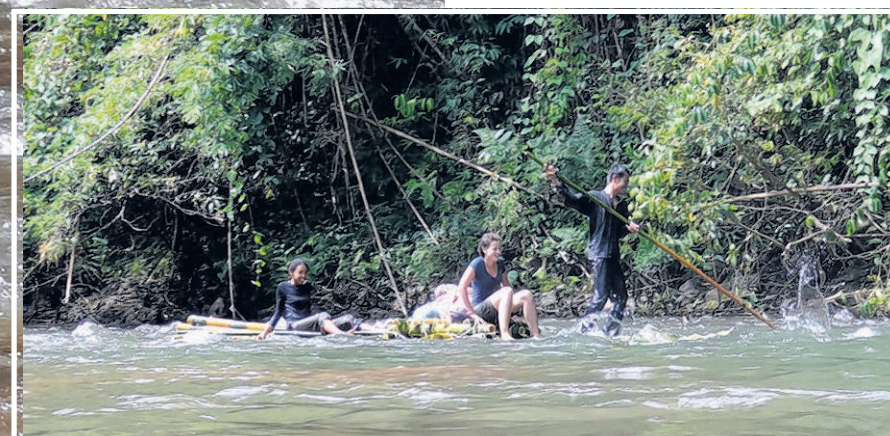
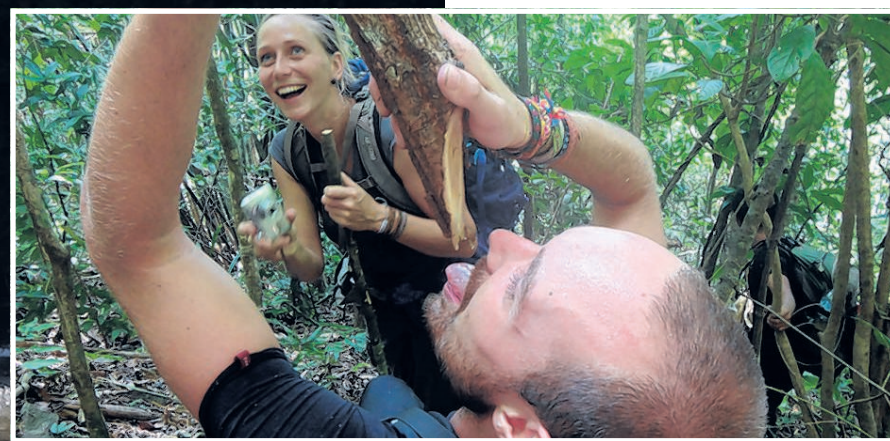

■ De voormalige leprakolonie. foto Derk Bolt

uit, die lepra. En de dienstdoende zuster vertelt dat er in Brazilië elk jaar weer een paar duizend gevallen bij komen. Ik vraag hoe dat nou eigenlijk kan. De ziekte is immers niet besmettelijk, is ons verteld. Verbaasd kijkt de zuster me aan legt vervolgens uit dat lepra wel degelijk is op te lopen door contact met een patiënt. Het gebeurt weinig, maar je kunt niet voorzichtig genoeg zijn, benadrukt ze. Ongerust kijk ik naar mijn handen. Ik heb er al zeker vier geschud, waaronder die van de rochelende hoester. Ik zeg dat ik

naar de wc ga en ren naar de auto. Ergens in mijn rugzak moet nog een stokoud flesje met desinfecterende alcohol zijn verborgen. Net als een chirurg vlak voor de operatie doet, giet ik de vloeistof over handen en onderarmen. Sterk geurend naar een alcoholhoudende bosvruchtencocktail loop ik terug. We spreken nog een aantal aardige bewoners die over het algemeen geen zieke indruk maken. Toch negeer ik bij ver-

trek, heel onbeleefd, uitgestoken handen. Die avond verdiep ik me meer in de materie. Lepra blijkt in Brazilië een ziekte om rekening mee te houden. Patiënten worden niet meer afgezonderd in speciale dorpen, maar lopen 'vrij' rond. Vaak vallen ze niet op, soms wel. Een van de meest ernstige verminkingen door lepra is het zogeheten leeuwenhoofd. Er staat een afbeelding bij. Precies de vrouw bij het kokosstalletje in Belém! Dat raadsel ook opgelost. Lepra. Het kan jaren duren voordat een besmetting zich openbaart, lees ik. Een incubatietijd van vier jaar is heel normaal. Gezellig. Twee weken later vraag ik het aan mijn dokter. Die reageert laconiek. Mocht ik vreemde vlekken krijgen, dan moet ik me snel melden, maar ze maakt zich geen zorgen. Het aantal nieuwe besmettingen in Nederland is op de vingers van een hand te tellen. Onwillekeurig kijk ik naar de mijne. De vingers van een hand, vijf stuks. Tja, nu nog wel, denk ik ongerust.

■ Foto links: Keo en Son zetten het vlot vlak bij de oever in elkaar. Bovenste: Uit deze jonge stam kun je in noodgevallen water drinken. Boven: De stroomversnelling is een beetje eng. foto's Wilke Martens

die eruitzien als een noodbrancard. Tanoi kookt op een vuurtje rijst in een bamboestengel. Keo duikt het water in om kikkers te vangen. Wij, de falang – de westerse toeristen, spannen een zeil, hangen klamboes op en houden het vuur brandend.

Als amuse krijgen we de gebakken rupsen geserveerd. Ze liggen gekruld op een bananblad. Keo smult ervan, de falang proberen er voorzichtig een. Het taaie vel met bijna vloeibaar binnenste voelt raar, maar het smaakt goed. „Best lekker!”, roep ik en neem er nog een paar. Het hoofdgerecht bestaat uit onderweg gevonden paddenstoelen en varens, een soep van rotan en bananbloem en geroosterde kikkers. Zodra de zon door het bladerdak begint te schijnen, staan we op. Iedereen blijkt heerlijk geslapen te hebben op de 'brancards'. Om de jungle uit te komen, moeten we

vloten bouwen, legt Keo uit. Alsof het niks is, hakt hij bamboe van wel 10 meter om en sleept ze naar de oever. Tanoi snijdt de bamboe vervolgens in supersmalle reepjes: touwtjes om het vlot in elkaar te zetten. Ik probeer te helpen, maar waar hij kaarsrechte smalle reepjes afsnijdt, breken die van mij steeds halverwege af.

Het daadwerkelijk in elkaar zetten van de vloten laten we aan de gidsen over, om te voorkomen dat ze straks uit elkaar vallen. De bamboe wordt naast elkaar gelegd en met kortere stengels en de touwtjes vastgemaakt. Er komt zelfs een verhoging op voor de tassen.

Dan zijn we klaar om te gaan. Met een lange stok wordt het vlot voortgeduwd. De Nam Ha-rivier heeft aardig wat stroomversnellingen waar doorheen genavigeerd moet worden. Als het vlot over de rotsen

glibbert, is het dan ook spannend. Gelukkig blijft het bij wat gewiebel, en er verschijnen brede grijnzen op onze gezichten. In tegenstelling tot het gebuffel over land, is het op het water vooral genieten geblazen. Kleurige vogels scheren langs de lianen die vanuit de hoge bomen omlaag bungelen, felgekleurde libellen liften mee op het vlot.

Aan het eind van de middag komen we uit op de Nam Tha, de rivier waar we begonnen. De in het water spelende kinderen kijken verbaasd op als ze de groep falang zien aankomen. We meren aan en Tanoi vertelt de kinderen dat ze de vloten mogen houden om op te spelen. Dolgelukkig nemen de kinderen het van ons over en klimmen wij de klaarstaande tuktuk in. Terug naar Luang Namtha, dat na deze jungletocht aanvoelt als een wereldstad.

WAAR EN WAT

- Er zijn geen directe vluchten naar Laos. Het is het makkelijkst via grote steden als Bangkok, Kuala Lumpur of Hanoi door te vliegen naar Vientiane, hoofdstad van Laos. Vanaf hier gaat dagelijks een vlucht naar Luang Namtha, uitvalsbasis van onze jungle-expeditie.
- Op doorreis vanuit Noord-Thailand? Neem dan de directe bus vanaf Chiang Mai of Chiang Rai. Deze rijdt vier keer per week.
- Luang Namtha telt diverse ecotoerismebureaus, maar er zijn kwaliteitsverschillen. Vraag of treks daadwerkelijk in het NPA plaatsvinden, hoeveel geld naar de dorpen gaat, en hoeveel kilometer er wordt afgelegd bij het kajaken. Voor onze jungle-expeditie is gebruikgemaakt van Forest Retreat Laos: www.forestretreatlaos.com.
- De beste tijd om Laos te bezoeken is tussen november en maart, de meest koele en droge periode.
- Zie ook www.tourismlaos.org.